

que ell nos donarà *gumbol*, / conhort a ne qui va trist», JnCastelló (*Ibiza y Form.*, 100). *Gomboldador*. *Gomboldatge* (supra). *Gombolet* no ve d'ací sinó de *GABOLET* (si bé la *m* serà per contaminació del nostre mot). *Agombol*: «la ciutat ni redimits els vol / i els refua la gent, com a leprosos, / el tracte i l'agombol», JnAlcover (*Abigail*, v. 24, *O. C.*, p. 88); *agombolada*; +*agomboladis* 'de bon acomodar' (*DAmen.*, Tarongí). *Agombolament* (supra).

+*Gombolança* «cierto modo de acomodarse uno para estar con conveniencia en alguna parte», Dicc. Amengual; *agombolança*. *Desgombolar* 'desconsolar, incomodar' eiv.: «Bruls de vapors que em *desgombolen*, / trons de benzina dia i nit: / finsus he vist vaixells que volen. / És del diany tal envit?», I. Macabich (en Villangómez, *Llibre d'Eiv.*, 88).

¹ No ho és sinó una extravagància que ningú no podrà pendre seriosament el que diu *AlcM*: encreuament de *agomboiar* amb *consolar*. És a dir: la veu de l'home és una bella imitació de les paraules del pagai. Car aqueix *agomboiar* és una alteració bàrbara i local d'*acomboiar*, amb una *g* que no té altra explicació concebible, justament, que la contaminació d'*agombolar*. — ² Ja es veu que ell mateix queda insatisfet, quan afegeix «o un altre» i concretant aquest altre no se li acut més que «*colde*»: ell no sabia llavors que en català és *colze*! — ³ A propòsit, en el Princ. tothom pronuncia *s agumbólə* amb tancada i no pas *-ólə* que *AlcM* dona falsament com a pronúncia. A Mallorca potser sí i és el que dona a entendre la rima citada de MrnAguiló. — ⁴ Els grecs senten doncs la necessitat de fer-s'ho explicar: «*volitat: πέταται*», «*volito: ἵπταμαι*», però d'altra banda «*convolo: καθιπταμαι*» (CGL III, 435.26; II, 333.8).

Gómena, V. *gúmena* *Gomer*, V. *goma* *Gomet*, V. *vitol* *Gomfanó*, *gomfanoner*, V. *gonfanó* *Gomfolita*, *gòmfofi*, V. *golfos* *Gomi*, V. *gobi*

GÒMIA i *gomiós*, mots manllevats, o del mateix origen, del cast. **GOMIA** (*DCEC*); per a la variant *gobiós*, que es ressent de la influència de la família del cast. **AGOBIAIAR**, veg. aquest.

Gomiſer, V. *goma* *Gòmit*, *gomitar*, V. *vomitar* *Gomós*, V. *goma* *Gona*, V. *gonella* *Gònade*, més aviat que *gonada*, V. *gendre* (hellenismes)

Gonagra, *gonàlgia*, *gonàlgic*, V. *genoll*.

Gondó probablement s'ha de llegir *gòndons*; i *gòndol*, V. *còndil* i *golfos*.

GÓNDOLA, 'embarcació petita usada en els canals de Venècia', de l'it. *gondola* id., probablement pres del b. gr. *κοντούρα* (pron. *kondura*) 'petita embarcació de transport, femení de *κόντοπος* 'curt, escuat' (compost de *κοντός* 'petit' i *οὐρά* 'cua'). □ 1.^a doc.: *grondola*, Ss. XIII-XV; *gòndola*, 1695, Lacav.

«Null hom --- gos pendre neguna *grondola*, barcha,

ni laüts», doc. de Tortosa, a. 1341, i això és ja el que es deu haver de llegir i no pas *grodola* (amb tilde negligida) en *RMa.* on s'usa com a glossa de l'àr. *cušāri*, *-iyāt*, amb què tradueix el ll. *barca* (p. 267). En general podem admetre que cal accentuar *gròndola*, almenys en casos com: «no sia lícit a patró de nau o leny --- o de altres veixells marítims --- carregar o aportar per a traure fora del dit principat --- pedres o moles aptes a obrar corals; e qui contrafarà, ultra la confiscació de la *grondola* o altre veixell en què carregades seran, incòrreguen en pena de 100 liures», doc. de 1481, apèndix al *Consolat* (ed. Moliné, p. 234) i Sanelo, i veg. encara cites de *gròndola* en *AlcM*. També, però, existiria l'accentuació *gròndola*, car llegim *grandola* en un doc. de 1331 p. p. Capmany i en un de mallorquí de 1461 (*BSAL* xx, 150) i *grendola* en un de 1451 i un de 1508 (que *AlcM* accentua falsament *grèndola*). Per a la controvertida etimologia del mot italià, veg. el *DCEC* (*DECH*).

²⁰ En català a l'Edat Mitjana s'usava, com s'ha vist, per a vaixells no relacionats amb Venècia i usats sobretot per a transport. La *-r* s'hi va afegir per repercussió de l'altra líquida; això no vol dir, però, que no vàgim rebre el mot per conducte de l'italià. Modernament es readaptà a l'italià, sense la *-r*, i referint-se generalment a Venècia: «*gòndola*: petita nau: *sapha*, *navicular*». Entre nosaltres sempre ho he sentit pronunciar amb o tancada: no sé d'on es va treure la pron. amb ò oberta adoptada pel *DOrt.* i el *DFa.*, que no recordo haver oït mai, i que essent també estranya a l'italià, no em sembla gaire respectable. Verdguer l'aplica a una xalupa: «Y a tu *z*qui't salva, oh niu de les nacions iberes, / --- / qui't serva, oh jove Espanya, quan lo navili, hont eras, / com *gòndola*, amarrada, s'enfonza mitxpartit?», *Atl.* I, 16d; «hont frissosa una *gòndola* l'espera / com lo cisne de gebre dins son bany», *Canigó* (*Obres* IV, 157).

DERIV.: *Gondolejar*. *Gondoler*: *-gr-*, «que algun barquer o *grondoler*, no puga haver ne tenir en son alberc, per barquejar, sclaus», *Consolat* (ed. Moliné, pàgina 205).

GONELLA, diminutiu del cat. ant. *gona* 'espècie de túnica de pell o de seda, sense mànigues, usada per homes i dones', mot igual a l'oc. ant. *gona*, it. *gonna*, fr. ant. *gone*, provinents del ll. tardà *GUNNA* id., d'origen incert, que és comú al llatí amb algunes llengües irànies, balcàniques i cèltiques, i potser provinent de l'irani antic. □ 1.ª doc.: 1077.

⁵⁰ En aquest doc. de la col·lecció Moreau B. N. P. apareix en la forma ultracorregida *gondela*, molt comprensible perquè llavors encara es vacillava (i més en el Rosselló) entre la conservació de la *-ND-* etimològica i l'assimilació catalana en *-nn->n-*, veg. detalls del doc. a *càvec* (*CAVAR*). «Blanquerna --- li donà un scapolari qui era de drap gros e de aspre, lo qual Narpán portava sobre la *gonella* --- e vestí a sa carn aquell àbit, qui era de pèl de boc; e en après Blanquerna li donà la *gonella*, qui era de blanc de Narbona, e puis donà-li la camisa, qui era de drap prim de li, e vestí-la